

เอกสารรายงานสรุป
การศึกษาดูงาน/การฝึกปฏิบัติ

วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๗

หัวข้อ การเสริมสร้างอาชีพผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัวเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ

ณ เรือนจำกลางราชบุรี

จัดทำโดย กลุ่มจามจู้รี

เอกสารรายงานนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม

Crime Prevention รุ่นที่ ๗ (CP ๗)

สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑. นางสาวชนัญญา ลำเจียก
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
กองนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒. นายปรัชญา เม่งช่วย
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ
สำนักการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง
๓. นางสาวพรรณวดี ชัยกิจ
นักการข่าวชำนาญการ
สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
๔. นางสาวพิชญากร เขตคาม
นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ สำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๓
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๕. นางสาวเพียงฉัตร รุ่งเผ่าพันธุ์
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการ
กองบริหารคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
๖. นายภัทรพล กิจประยูร
เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการพิเศษ
สำนักมาตรการเชิงรุกและนวัตกรรม
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ
๗. นางสาวภริญา สิงห์อ่อน
นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ
เรือนจำจังหวัดสระบุรี กรมราชทัณฑ์
๘. นางสาวมลิวลัย จริตงาม
นักวิชาการขนส่งชำนาญการ
สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขากระบี่ กรมเจ้าท่า
๙. นายยุทธภูมิ ผลพัฒน์
เจ้าพนักงานตำรวจศาลชำนาญการพิเศษ
ส่วนเจ้าพนักงานตำรวจศาล ๔ ศูนย์รักษาความปลอดภัย
สำนักงานศาลยุติธรรม
๑๐. นายเอกสิทธิ์ สุดแก้ว
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายรักษาความปลอดภัย
ธนาคารแห่งประเทศไทย

๑. ศึกษาดูงานที่เรือนจำกลางราชบุรี เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๗

๒. ข้อมูลทั่วไปของหน่วยงาน

ประวัติความเป็นมา

เรือนจำกลางราชบุรีเดิมตั้งอยู่เลขที่ ๘๔ ถนนมนตรีสุริยวงศ์ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี แต่เนื่องจากความแออัด ประกอบกับตั้งอยู่ในย่านชุมชนกลางใจเมือง และมีความเก่าแก่ทรุดโทรมมาก รัฐบาลจึงสั่งให้ย้ายมาสร้างแห่งใหม่ขึ้นที่ตำบลน้ำพุ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๔ อายุการใช้งาน ๒๓ ปี พื้นที่ทั้งหมด ๔๐๐ ไร่ งาน ๐ ตารางวา แบ่งเป็น

ภายนอก ๓๒๑ ไร่ ๓ งาน ๓๗ ตารางวา

ภายใน ๗๘ ไร่ ๐ งาน ๖๓ ตารางวา

วิสัยทัศน์

เรือนจำกลางราชบุรีจะเป็นองค์กรของรัฐที่มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานในการควบคุม แก้ไข และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ

พันธกิจ

๑. ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมืออาชีพ

๒. บำบัด ฟื้นฟูและแก้ไขพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ

ภารกิจหลักและอำนาจหน้าที่

เรือนจำกลางราชบุรีเป็นเรือนจำความมั่นคงสูง อำนาจการควบคุมกำหนดโทษระหว่างพิจารณาคดีถึงตลอดชีวิต มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมายโดยดำเนินการ

ตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ นโยบายของ

กระทรวง หลักออาชญาวิทยา หลักทัศนวิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ

๓. ดำเนินการเกี่ยวกับสวัสดิการและการสงเคราะห์ผู้ต้องขัง

๔. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ หรือ

ตามที่กระทรวงหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

พื้นที่ภายในเรือนจำ ๗๘ ไร่ ๐ งาน ๖๓ ตารางวา โดยแบ่งเป็นพื้นที่ตามแดนต่างๆ ดังนี้

แดน ๑ โรงงานฝึกวิชาชีพและร้านค้า พื้นที่ ๑ ไร่ ๑ งาน ๑๕.๕ ตารางวา

แดน ๒ (สุทกรรม) พื้นที่ ๒ ไร่ ๒ งาน ๘๘.๒๕ ตารางวา

แดน ๓ (การศึกษา) พื้นที่ ๓ ไร่ ๑ งาน ๐.๕ ตารางวา

แดน ๔ (แดนแรกรับ) พื้นที่ ๔ ไร่ ๐ งาน ๒๐ ตารางวา

แดน ๕ พื้นที่ ๘ ไร่ ๐ งาน ๕๐.๕๕ ตารางวา

แดน ๖ พื้นที่ ๘ ไร่ ๒ งาน ๗๕.๗๕ ตารางวา

แดน ๗ พื้นที่ ๘ ไร่ ๐ งาน ๕๐.๕๕ ตารางวา

แดน ๘ (สถานพยาบาล) พื้นที่ ๑ ไร่ ๓ งาน ๙ ตารางวา

ด้านการควบคุม

- มาตรฐานการควบคุมกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็กสูง ๗ เมตร
 - รั้วลวดหนาม
 - ระบบรอบกำแพงเรือนจำมีไฟฟ้าแรงสูง
 - มีการตรวจค้นจุดโจมตีเสมอ
 - การโจมตีกรณีพิเศษ มีการสนธิกำลังจากหน่วยงานภายนอกประกอบด้วยตำรวจ ทหาร หน่วยงานป้องกันจังหวัด และสาธารณสุขจังหวัด มาร่วมตรวจค้น
 - มีการซักซ้อมแผนป้องกันและระงับเหตุร้าย
 - ระบบเสริมความมั่นคงแบ่งเป็นระบบป้องกันการแหก หัก หลบหนี ประกอบด้วย ระบบเตือนภัยรอบบริเวณ ระบบจับความเคลื่อนไหวด้วยกล้องระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิดติดตั้งทั้งภายในและภายนอกเรือนจำ ระบบลวดทึบเพลิงป้องกันการแหก หัก ปีนป่าย หรือตัดรั้วตาข่าย
 - ระบบตรวจสอบการผ่านเข้าออกด้วยกลไกไฟฟ้า ประกอบด้วย เครื่องเอ็กซเรย์ส่งของต้องห้าม เครื่องตรวจโลหะแบบมือถือ ระบบเปิด-ปิดประตูใหญ่ด้วยกลไกไฟฟ้า ระบบวิทยุสื่อสาร เครื่องกระจายเสียง โทรศัพท์ภายใน ระบบเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองกรณีไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขัดข้อง
 - ห้องควบคุมระบบมีเจ้าหน้าที่ดูแลตลอด ๒๔ ชั่วโมง
 - การฝากขังทางไกลผ่านจอภาพวิดีโอคอนเฟอร์เรนซ์นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้
- ฝากขังระหว่างเรือนจำกับศาลจังหวัดราชบุรี เป็นการประหยัดบุคลากร ค่าใช้จ่าย มีความสะดวก รวดเร็ว และมุ่งเน้นความปลอดภัย

ด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

๑. ด้านการศึกษาอบรมและวิชาชีพ

- จัดการศึกษาสายสามัญตั้งแต่ผู้ไม่รู้หนังสือถึงระดับปริญญาตรี สายอาชีพ ธรรมศึกษา และจัดอบรมลูกเสือและยุวกาชาด

- จัดให้มีห้องสมุดเพื่อให้ผู้ต้องขังได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้โดยได้รับพระราชทานชื่อ “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- จัดให้มีการฝึกอาชีพกองงานต่างๆ

การฝึกวิชาชีพในรูปแบบแรงงานรับจ้าง มีการดำเนินงาน ทั้งสิ้น ๗ กองงาน ดังนี้ พับถุงกระดาษ, ปักเครื่องหมาย, เย็บกางเกง เอ็มเอ็ม, บรรจุกระดาษทอง, รูป, ประดิษฐ์ดอกไม้, อะไหล่ประตู่, เย็บประกอบบรุ่ม, กองงานพานพุ่ม

การฝึกวิชาชีพเพื่อเพิ่มทักษะฝีมือ ทั้งสิ้น ๒๗ กองงาน ดังนี้ กองงานฝึกอาชีพช่างไม้ – สี, กองงานฝึกอาชีพโภชนาการอาหาร, กองงานฝึกอาชีพไฟโอบซี (พยากรณ์), กองงานฝึกอาชีพซักรีดเสื้อผ้าผู้ต้องขัง, กองงานฝึกอาชีพเสริมสวย, กองงานฝึกอาชีพนวดแผนไทย, กองงานฝึกอาชีพเบเกอรี่, กองงานฝึกอาชีพโภชนาการอาหาร, กองงานฝึกอาชีพผ้าบาติก, มัดย้อม, กองงานฝึกอาชีพอริกาหมี่, กองงานฝึกอาชีพถักไหมพรม, กองงานฝึกอาชีพกาแฟสด-กาแฟโบราณ, กองงานฝึกอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า, กองงานฝึกอาชีพศิลปะบำบัด, กองงานฝึกอาชีพดินปั้นญี่ปุ่น, กองงานฝึกอาชีพยาหม่องสมุนไพร, กองงานฝึกอาชีพลูกชิ้นทอด – ย่าง, กองงานฝึกอาชีพขนมครก, กองงานฝึกอาชีพข้าวไข่เจียว, กองงานฝึกอาชีพหมูปิ้ง, กองงานฝึกอาชีพศิลปะหัตถกรรม (ปั้น, แกะสลัก), กองงานฝึกอาชีพคาร์แคร์, กองงานฝึกอาชีพปลูกพืชผักเกษตร, กองงานโยคะ, กองงานดนตรีไทย, กองงานดนตรีสากล, กองงานสวนเกษตร

ด้านสังคมสงเคราะห์

มีการให้บริการด้านสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังให้เป็นไปตามมาตรฐานข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติเพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับการดูแลทั้งร่างกายและจิตใจเพื่อให้กลับตนเป็นพลเมืองดีคืนสู่สังคม

ด้านสวัสดิการ

จัดเลี้ยงอาหารให้กับผู้ต้องขังครบทั้ง ๓ มื้อ และจัดสิ่งจำเป็นพื้นฐานสำหรับผู้ต้องขัง เช่น อาหาร ที่นอน เสื้อผ้า และเครื่องใช้ส่วนตัว มีการจัดหาเครื่องใช้ผู้ต้องขังอย่างเพียงพอตามมาตรฐานสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ รวมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ผู้ต้องขังมีสุขภาวะที่ดีทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ด้านการดูแลสุขภาพอนามัย

- มีการจัดอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำหรือ อสรจ. เมื่อผ่านการอบรม จัดอยู่ประจำห้องนอนทุกห้อง มีหน้าที่ให้การดูแล และคำแนะนำด้านสุขภาพเบื้องต้นแก่เพื่อนผู้ต้องขังในเรือนจำ และบันทึกลงสมุด รายงานหัวหน้าฝ่ายควบคุมแดน ๙ ทุกเช้า
- ใส่ใจสุขภาพผู้ต้องขังหญิง ผู้ต้องขังหญิงเข้าใหม่ทุกรายได้รับตรวจสุขภาพจากพยาบาลเรือนจำในวันที่รับตัว ให้คำแนะนำบริการสุขภาพ ประเมินสภาพจิตใจทุกราย
- มีสถานพยาบาลภายในแดนหญิง มีพยาบาลประจำ ๑ คน
- จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ ตอนเช้าลงจากเรือนนอน กายบริหาร ๑๐ ท่าพญายม โยคะ
- จัดมุมสุขภาพ หนังสือ สื่อวีดิทัศน์ต่างๆ ประจำมุมราชทัณฑ์ปันสุข
- มีบริการพบแพทย์ ผ่านระบบ skype ๒ ครั้ง/เดือน ครั้งละ ๕-๑๐ คน
- จัดบริการคลินิกทันตกรรม สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ครั้งละ ๒-๓ ชม. เฉลี่ย ๑๕-๒๐ ราย
- จัดบริการปรึกษาสุขภาพจิต และเมื่อพบปัญหา จึงส่งพบปรึกษาจิตแพทย์
- จัดห้องเฝ้าระวังโรค สำหรับกักตัวผู้ต้องขังเข้าใหม่ ออกตรวจรักษา กลับจากโรงพยาบาล กลับจากศาล รัยย้ายเรือนจำ ตามมาตรการป้องกันโรคโควิด -๑๙

ด้านการดูแลผู้ต้องขังตั้งครรภ์/ผู้ต้องขังหญิงให้นมบุตร/ผู้ต้องขังที่มีบุตรติดตามในเรือนจำ

- มีห้องบริบาลเด็ก สถานที่เฉพาะ เป็นสัดส่วน ในการเลี้ยงเด็ก โดยมีมารดาของเด็กเป็นผู้เลี้ยง และดูแลบุตร
- ส่งเสริมการเลี้ยงบุตรด้วยนมแม่ (เว้นกรณีที่มีมารดาเด็กไม่สามารถให้นมบุตรได้ จัดนมผงสำหรับเป็นสวัสดิการแก่เด็ก)
- ส่งเสริมความรักระหว่างมารดาและบุตร มารดาจะเป็นผู้เลี้ยงดูบุตร
- จัดกิจกรรมรักษาความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว ให้บิดาซึ่งต้องโทษในเรือนจำ ได้พบเยี่ยมเยียนภรรยาและบุตร ครอบครัวภายนอกได้เข้าเยี่ยมเยียนมารดาและบุตรในเรือนจำ
- จัดอาหารตามหลักโภชนาการสำหรับเด็ก ๓ มื้อ
- ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ไปฝากครรภ์และให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ ที่โรงพยาบาลศูนย์ราชบุรี

ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

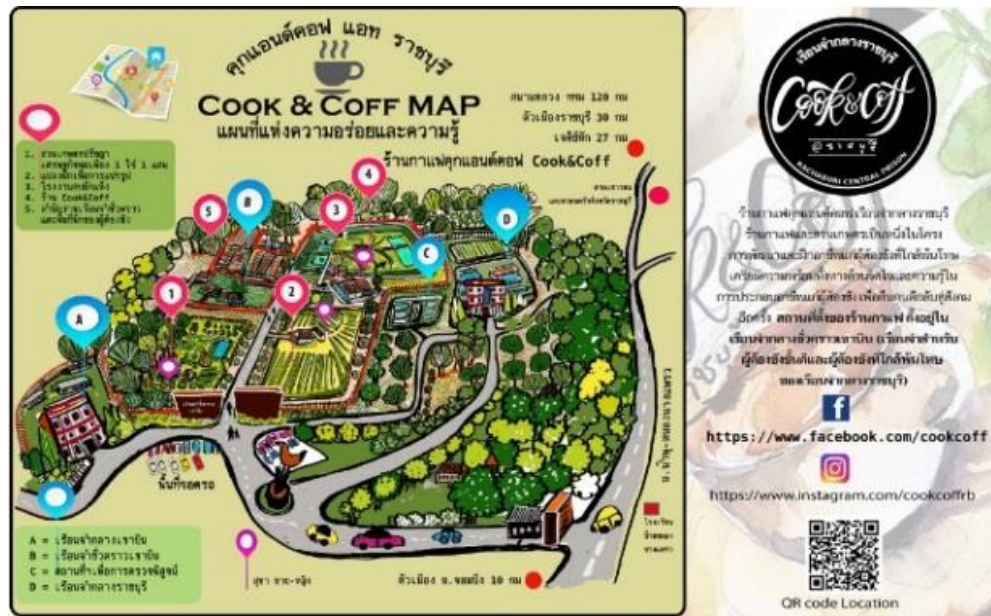
-จัดโครงการ/โปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

-การดำเนินงานศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำของเรือนจำกลางราชบุรี (CARE : Center for Assistance to Reintegration and Employment)

-จัดตั้งกองงานฝึกวิชาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้ผู้ต้องขังที่ผ่านการจำแนกลักษณะ

ผู้ต้องขังเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยได้รับอบรมมีความรู้สามารถประกอบอาชีพอิสระ เลี้ยงตนเอง มีเงินทุนตั้งต้น ในการนำไปต่อยอดการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษได้

การดำเนินงานโครงการเรือนจำท่องเที่ยว Cook & Coff @ เรือนจำกลางราชบุรี

จัดสถานที่ให้สวยงาม ร่มรื่น มีมุมสำหรับการถ่ายภาพ

เลี้ยงสัตว์เพื่อสร้างความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว

ดำเนินงานโครงการฝึกวิชาชีพเลี้ยงปลานิลหมัน

- การดำเนินงานโครงการฝึกวิชาชีพ ๑ ไร่ ๑ แสน
- การดำเนินงานโครงการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังด้านการเกษตร
- การดำเนินงานโครงการฝึกวิชาชีพการปลูกผักออรั้ว สวนศรีวราชทัณฑ์

การดำเนินงานโครงการฝึกวิชาชีพผลิตหมุดเหล็กเขตที่ดิน

การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการฝึกวิชาชีพผลิตน้ำส้มควันไม้

การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการฝึกวิชาชีพเลี้ยงไก่ไข่

การดำเนินงานโครงการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังปลูกต้นกระบองเพชร (Cactus) เพื่อการค้า

การดำเนินงานโครงการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังการปลูกเสาวรส เพื่อการค้าเป็นการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการฝึกทักษะความชำนาญในวิชาชีพด้านการปลูกเสาวรส สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดเป็นอาชีพได้ภายหลังพ้นโทษ

ระบบบำบัดน้ำเสียภายในเรือนจำ

แต่ละแดนมีบ่อดักไขมันภายในก่อนระบายออกสู่อบ่อบำบัดน้ำเสียภายนอกเรือนจำ

ระบบบ่อบำบัดน้ำเสียภายนอกเรือนจำ

ระบบบ่อบำบัดน้ำเสียภายนอกเรือนจำเป็นระบบ แบบเติมอากาศ (Aerated Lagoon หรือ AL) โดยในพื้นที่ มีบ่อบำบัดน้ำเสีย จำนวน ๕ บ่อ ได้แก่

บ่อที่ ๑ บ่อเติมอากาศ

บ่อที่ ๒ บ่อพัก

บ่อที่ ๓ บ่อดกตะกอก

บ่อที่ ๔ บ่อปรม

บ่อที่ ๕ บ่อปรม

บ่อที่ ๖ ท่อส่งน้ำเสียออกจากบ่อพัก ๑

โดยมีการจัดการขยะด้วยตะแกรงดักขยะก่อนปล่อยลงสู่อบ่อบำบัดที่ ๑ ตามลำดับ ต่อไป

๔. ประโยชน์ที่ได้รับและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานยุติธรรม

๔.๑ ในกระบวนการยุติธรรมต้องมีวัตถุประสงค์ในการที่จะลดปัญหาอาชญากรรม โดยควรให้ความสำคัญกับมาตรการเชิงรุก เน้นให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และควรทำงานแบบบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ ลดการคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมกระแสหลักและเน้นให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางเลือก ซึ่งสามารถนำมาใช้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินการกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะช่วยลดการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในการต่อสู้คดี บรรเทาความแออัดในเรือนจำและสร้างความสมานฉันท์ได้

๔.๒ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ของเรือนจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงาน สร้างการยอมรับ และให้โอกาสจากคนในสังคม

๔.๓ มีการประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่เพื่อร่วมจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเรือนจำ แรงงานจังหวัด กลุ่มสถานประกอบการในจังหวัด เพื่อฝึกวิชาชีพให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งจัดหางานให้กับผู้พ้นโทษเป็นการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีอาชีพสุจริตภายหลังพ้นโทษและเป็นการลดการใช้แรงงานต่างด้าว ซึ่งการฝึกอาชีพหรือฝีมือแรงงานให้สามารถประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษได้เพื่อเป็นการคืนคนดีสู่สังคมได้อย่างแท้จริง และเมื่อผู้พ้นโทษแล้วมีงานทำจะลดโอกาสในการกระทำความผิดซ้ำได้

๔.๔ ด้านการจัดเรือนจำให้เป็นเรือนจำท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจการท่องเที่ยวมีแนวโน้มเติบโตขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีนมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันยังขาดแคลนผู้ประกอบการอาชีพมัคคุเทศก์ภาษาจีน จึงควรมีการสอนหรือฝึกอบรมภาษาจีนและภาษาอาเซียนให้แก่ผู้ต้องขังอย่างจริงจัง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อภาคธุรกิจท่องเที่ยว

๔.๕ ควรมีการติดตามผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวที่ผ่านกระบวนการฝึกวิชาชีพก่อนพ้นโทษ เมื่อได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว โดยร่วมมือกับสำนักงานคุมประพฤติที่มีหน้าที่ในการกำกับติดตามผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้ว เพื่อติดตามประเมินผล ถึงวิธีการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ และการอยู่ในสังคม มีการนำเอาความรู้ไปประกอบอาชีพหรือประยุกต์ใช้อย่างไรบ้าง ตลอดจนนำกลับมาเป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้ต้องขังรายอื่นต่อไป เพื่อเป็นต้นแบบและสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ต้องขังที่ยังไม่พ้นโทษ สำหรับผู้ต้องขังหลังจากการเข้ารับการอบรมฝึกวิชาชีพด้านต่างๆ ที่ยังไม่พ้นโทษ ควรมีการสอดส่องถึงพฤติกรรมในการทำงานภายในเรือนจำ ตลอดจน มีการส่งต่อความรู้ ข้อมูล ทักษะที่ได้รับให้ผู้ต้องขังรายอื่นต่อไป

๔.๖ ส่งเสริมให้มีการออกแบบการเรียนรู้เรื่องอาชีพเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีคิด (Mindset) ของผู้ต้องขังเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยทั้งในด้านเนื้อหา กิจกรรมที่สามารถให้ผู้ต้องขังจะต้องออกไปทำอาชีพของตัวเองด้วย เพราะ ผู้ต้องขังหลายคนอาจไม่มีทุนตั้งต้นเมื่อพ้นโทษไป รวมถึงทุนเดิมที่เป็นทักษะสำหรับการดำเนินชีวิต ก็อาจจะลดน้อยไปตามระยะเวลาในการถูกคุมขัง มีการขยายผลอาชีพต่าง ๆ ที่ผู้ต้องขังสนใจ พัฒนาเกิดการต่อยอดพัฒนาฝีมืออาจนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนไปสู่สินค้า OTOP ได้ในอนาคต สนับสนุนช่องทางตลาดที่หลากหลายจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะผู้ต้องขังอาจนำมาใช้เพื่อขยายตลาดสินค้าของตนเอง

๔.๗ ส่งเสริมการแข่งขันด้านฝีมือแรงงานและอุตสาหกรรมการผลิตให้กับผู้ต้องขัง เรือนจำมีการส่งเสริมให้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานของผู้ต้องขังในการใช้แรงงาน และอุตสาหกรรมการผลิต เพื่อแข่งขันกับแรงงานในประเทศ จนถึงแรงงานในต่างประเทศ หรือที่ที่ต้องการได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการให้ค่าจ้างแรงงานกับผู้ที่ได้รับการฝึกวิชาชีพจนมีความสามารถ และปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดีจนทำให้ผู้ประกอบการที่ได้รับเข้าทำงานไป กำหนดค่าจ้างให้สูงตามความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน

๔.๘ ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีชีวิตอิสระ มีความพอเพียงในการดำรงชีวิตการฝึกการประกอบอาชีพอิสระให้แก่ผู้ต้องขัง จะมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้สอดคล้องกับอาชีพของผู้ประกอบการ เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งผู้ต้องขังที่ผ่านการฝึกวิชาชีพแล้ว เมื่อออกจากเรือนจำ สามารถปฏิบัติงานตามความสามารถของคนที่ถนัด หรือเป็นเจ้าของกิจการเองได้ การสร้างโอกาสทางเลือกงานที่อิสระ ช่วยให้ผู้ต้องขังที่ออกจากเรือนจำไปสามารถประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่นของตน เพื่อส่งเสริมความใกล้ชิด ความอบอุ่นแก่สมาชิกในครอบครัว